

VII.A.08. DE KERKFABRIEK

Uit de schaarse documenten die gevonden werden zou de kerkfabriek in 1830 bestaan hebben uit: pastoor W.H. Vaes, burgemeester Lambert Monville en de leden Frans Romsée, hoefsmid-koster Jean Berebrouckx en Ludovicus Ariën. In 1833 was de raad samengesteld uit: pastoor Vaes, burgemeester Monville, Frans Romsée, Ludovicus Ariën en Goijens. In 1836 werd de parochie bestuurd door pastoor Vaes, burgemeester Monville, secretaris Egide Bels en de leden Jean Berebrouckx en Livinus Dawans. De ontvanger was onderwijzer Petrus Otten. Als kerkmeesters fungeerden pastoor Vaes, priester Willem Vanderbenden, Jean Berebrouckx en Petrus Roosen.

In 1837 begon Frans Romsée een nieuw boek: *'Register van Correspondentie en beradingen toebehoorende aen het kerkfabriek der gemeente brusthem gemaekt 10 julius 1837 door mij frans Romsée kerkmeester en trésorier van het fabriek' (01)*.

De verslagen en briefwisseling werden meestal in het Frans opgesteld, soms in het Nederlands. De aanvang van het boek heeft als hoofdpersoon de vorige penningmeester Petrus Otten, dorps- onderwijzer en gemeentesecretaris, die zijn ontslag gegeven had, maar de afrekening van 1836 niet wilde voorleggen aan de kerkmeesters of *'les marguilliers'*.

Deze gewezen *'trésorier'* woonde in een huis van de kerkfabriek op Kapelhof, dat hij van de kerkmeesters huurde voor 67 F per jaar, maar dat hij zou moeten verlaten op 15 maart 1837. Petrus Otten weigerde met zijn groot gezin weg te gaan en kreeg twee processen aan zijn been, één te Hasselt voor het niet voorleggen van zijn rekening en een tweede te St-Truiden voor het niet vrijgeven van zijn woning op Kapelhof. Het verslag van Frans Romsée vermeldde echter niet dat deze woning met tuin ook dienst deed als schoollokaal voor de plaatselijke jeugd. In de 18e eeuw was, volgens een straatplan, de school gevestigd op de hoek van de Singel. Sedert 1819 bij de aanstelling van onderwijzer Petrus Otten was het klaslokaal in een huis van *'den ermen'* of *'het hospitaal'* gevestigd. Dat werd echter door de school-opziener in december 1821 te klein bevonden. Toen verhuisde Otten met zijn gezin en zijn klas naar het oude gildehuis op Kapelhof, dat toebehoorde aan de kerkfabriek en waarin de *'vicaire'* woonde voor hij naar de pastorie verwezen werd. Dit huis werd eertijds door de gilde van O.L.V. aan de kerk van Brustem geschonken met als tegenprestatie jaarlijks twee missen te lezen voor de afgestorven leden van de broederschap.

Op 24 okt. 1837 scheen alles in orde te komen. Maar toch moest deurwaarder Bamps uit St-Truiden op 04 maart 1838 meester Otten nog eens aan zijn belofte herinneren en hem dreigen met uitzetting op 15 maart 1838. In mei '38 kreeg hij opnieuw van de eigenaar, de kerkfabriek van Brustem, het verzoek om zijn woonst met tuin en aanhang op Kapelhof te verlaten. Schoolopziener J.J.Bollaert werd verwittigd en deze stelde zich in contact met het gemeentebestuur. In november 1838 voorzag de begroting dat er in 1840 een nieuw leslokaal zou komen. Het bestuur beslistte dat onderwijzer Otten noodgedwongen tot 15 maart 1841 moest in het schoolhuis blijven.

In april 1838 werd de kerkraad herkozen en samengesteld uit: pastoor Winandus-Hendrik Vaes, burgemeester Lambert Monville, Egide Bels, Jean Berebrouckx, Livinus Dawans en Petrus Roosen. Frans Romsée was de schatbewaarder. De kerkmeesters waren: pastoor Vaes als voorzitter, priester Willem Vanderbemden als secretaris sedert 1836, Jean Berebrouckx en Petrus Roosen als oudste lid.

Op 20 juli 1838 werd een minnelijke schikking getroffen: Otten beloofde 636,75 F te betalen, zijnde het tekort op zijn rekening van 1836, evenals de proceskosten. Hij zou zijn huis, dat bouwvallig werd, verlaten op 15 maart 1839. Zes weken voordien op 03 febr. 1839, besloot de kerkfabriek dat er dringend herstellingen moesten gebeuren: een muur zou afgebroken worden en met de oude bakstenen kon men een nieuwe optrekken.

We mogen aannemen dat er jarenlang een klein politiek oorlogje in het dorp werd gevoerd tussen pastoor Vaes en de liberale burgemeester Monville. Een strijd, die waarschijnlijk begon met het ontslag van de pastoor als voorzitter van het Weldadigheidsbureau op 19 dec. 1836 en eindigde met de verwijdering op het kerkhof van het in 1845 door de gemeente geschonken grafmonument (02) van de niet zo katholieke burgemeester. In 1846 werd pastoor W.Vaes opnieuw voorzitter van het Weldadigheidsbureau.

Voor de geplande verbouwingen op Kapelhof deed de kerkfabriek een aanvraag. De gemeentelijke overheid oordeelde het nodig om in deze 'belangrijke zaak', namelijk het verbouwen van een binnenmuur, de cijnskiezers van de gemeente te raadplegen in een referendum. Brustem kende dus reeds een volksraadpleging in 1836. Buiten de gemeenteraadsleden daagden de volgende cijnskiezers op: Henri-Jacobus Bormans van Bruksken, François-Joseph Demarneffe, pachter op de kasteelhoeve, Willem-Peter Poelmans landbouwer op het Dorpsplein, Godfried Loix de jonge uit de Hameistraat, Petrus Feijtmans van op de Singel, Bartholomeus Moria, die in 'De Nieuwe Piepel' woonde, Willem Vrancken, van aan de 'Spikkenboom', Egide Schoofs uit het Distelbroek, Henri Lintermans, uitbater van het logementhuis 'De Zwik' en Martin Daenen, landbouwer op Nerum. Men beslistte om zo vlug mogelijk een nieuwe gemeenteschool te bouwen en dan zou de herstelling aan het versleten schooltje op Kapelhof kunnen plaatsvinden.

Op zondag 07 april 1839 had een vernieuwing van 2 leden plaats: Jean-Leonard Coelmont verving secretaris Egide Bels; Jean Berebrouckx werd herkozen als lid. Hier deed J.L.Coelmont een come-back, maar dan aan de kant van de parochie. Blijkbaar was men vergeten dat hij van 1797 tot 1814 het parochiaal leven in grote moeilijkheden had gebracht.

De kerkraad bestond uit 7 leden: 2 als vertegenwoordigers van de kerkelijke en gemeentelijke overheid, 5 gekozen uit de parochianen. Elke eerste zondag van de maand was er vergadering in het 'pastoraal huis' na het bijwonen van het plechtig lof.

Enkele maanden later, op 07 juli 1839, viel het oog van de gemeentevaderen op het 'Kruijsboegen Raem', een open plaats die reende aan de Singel en naast het oude genachten- of schepenhuis gelegen. Dit zou de ideale bouwplaats zijn voor de nieuwe school en

tegelijkertijd kon men op de verdieping een nieuw gemeente-huis inrichten. Het kruisbogenraam was eeuwenlang gebruikt geweest door de St-Jorisgilde. De laatste deken was Jean Libens (03), die in 1830 zijn 'afvaart' vierde. In 1837 huurde hij het raam voor 10 achtereenvolgende jaren van de kerkfabriek om het gebruik van de kruisboog nieuw leven in te blazen. Hij overleed echter in febr. 1838. Zijn dochter, Joanna-Catharine Libens, schonk de '*Block, 08 a groot, afkomende van de confrerie van St-Joris*' bij akte van notaris Delgeur uit St-Truiden op 22 april 1839 aan de kerkfabriek. De akte werd geregistreerd op 24 april 1839.

Er ontstond een vete over het bezit van dit terrein. De kerkfabriek steunde op artikel 36 van het decreet van 30 dec. 1809 waarin bepaald werd dat alle '*confreries*' ontbonden werden en hun eigendommen aan de kerk toebehoorden. Dit werd bevestigd door het Kon. Besl. van 07 jan. 1834. Ze aanzagen de St-Jorisgilde als een kerkelijke broederschap of '*confrerie*' omdat het Sint-Jorisbeeld in de parochiekerk stond en elk jaar door de leden van de broederschap werd meegedragen in de processie. Daarenboven was de grond belast met jaarlijks 2 missen voor de afgestorven leden.

Burgemeester Lambert Monville en de gemeenteraad veegden alle bewijzen van de tafel en beweerden dat het kruisbogenraam eigendom van de gemeente was omdat alle gemeentegoederen sedert 30 nov. 1812 publiek geworden waren.

Op dit menigsverschil volgde een proces, waarin de kerkfabriek zich liet verdedigen door advocaat Lesoine uit Luik (04).

Op 05 okt. 1839 kwam een zekere Cornelius, afgevaardigde van de Luikse bisschop, de parochie bezoeken. Hij trachtte te onderhandelen over het kruisbogenraam. Tijdens de gesprekken merkte hij op dat er een nieuwe onderwijzer moest komen, die voldoende studies aan de normaalschool gedaan had, want de Brustemse kinderen '*verdienden dit dubbel*'. Hierdoor poogde hij de secretaris en tevens dorpsonderwijzer Petrus Otten onder de nodige druk te zetten.

Op 05 jan. 1840 verving Joannes-Frans Schoofs (Singel) priester Willem Vanderbemden in de kerkraad en ook als kerkmeester.

Een bijzondere vergadering had plaats op zondag 12 april 1840. De gemeente, in de persoon van burgemeester Monville en secretaris Otten, had de '*pastorale grond*' geschonden door het planten van '*jonge willige bomen op de vijverdijk van de pas-toorshof tegen de beek*'. Het zat zo: achter de pastorietuin, tussen de vijver en de Molenbeek, lag een stuk grond van 06a, toebehorend aan de pastorie. Op deze beekkant had het gemeentebestuur nu jonge bomen geplant.

Er werd lang vergaderd. De kerkfabriek trachtte te bewijzen dat deze vijverdijk eigendom was van de parochie. In 1823 had pastoor Vaes '*een hoogte uit de oude tijd*' (05) laten verwijderen en in 1829 werd er nogmaals en dit op verzoek van de pastoor gewerkt aan deze grond. Daarbij bestond er een akte uit 1670 die beweerde dat dit terrein pastoorsgoed was. Er stond in 1725 op het achterste gedeelte van de pastorie een '*pigeonnerie*' of duiventil (06) en er was een afleidingskanaal van een oude vijver. Ook verleende de pastoor reeds lange jaren '*passage*' aan de herder van de heer de

Stappers langs een wegje op zijn eigen-dom gelegen (07). Het gevolg was dat op maandag 13 april 1840 te 14 u de jonge bomen werden uitgetrokken in aanwezigheid van getuigen: priester Willem Vanderbenden en Jan Kempeneers (08). Ze werden een eindje verder op gemeentegrond herplant.

Een derde twistpunt tussen de overheden betrof een stuk landbouwgrond van 21a 80ca langs de 'Kraijbekstraet' in het Molenveld eigendom van burgemeester Monville. Het goed was omsloten door de Kraaibekstraat, 'den armen van Brustem', een land toebehorend aan het convent van de paters augustijnen uit Hasselt en grond van de erfgenamen Laureys Vandendael uit Sint-Truiden. De kerkfabriek beweerde dat dit bouwland haar bezit was.

Op 04 nov. 1840 werd er weer gesproken over het schoolhuis op Kapelhof. Het was 'très délabré' (zeer vervallen) en er moest een 'poutrelle' gestoken worden. Daarbij werd aangehaald dat de bisschop reeds op 05 okt. 1839 aangedrongen had op een verbouwing. Meester Otten zou op 15 maart 1841 de woning verlaten en dan zouden voor 300 à 400 F onkosten verricht worden.

Petrus Otten werd voor de rechtbank gedaagd omdat hij reeds gedurende 20 jaar, dus sedert 1821, zonder huurcontract een huis met 08a grond, eigendom van de kerkfabriek, bewoonde op het Kapelhof. Niettegenstaande het bezoek van deurwaarder Bamps had hij het woonhuis niet verlaten zoals beloofd op 15 maart 1841. Daarbij was hij nog steeds een afrekening uit 1836 van 492,60 F schuldig aan de kerkfabriek.

Na de jaarvergadering van zondag 04 april 1841 was de kerkraad als volgt samengesteld:

- Voorzitter: Petrus Roosen-Fransis, koordendraaier.
- Secretaris: Jean-Leonard Coelmont, molenaar.
- Schatbewaarder: Frans Romsée, voerman.
- Leden: Jean Berebrouckx, hoefsmid-koster en Joannes-Frans Schoofs, landbouwer.
- Pastoor Winandus-Hendrik Vaes en burgemeester Lambert Monville waren beiden van ambtswege lid.

Kerkmeesters werden: voorzitter Jean Berebrouckx, secretaris Jean-Leonard Coelmont, schatbewaarder Frans Romsée en als lid pastoor Vaes. Dit was het dagelijks bestuur.

Op woensdag 17 nov. 1841 kwam er een akkoord tussen de twistende overheden over het kruisbogenraam van St-Joris. De kerkfabriek zou een éénmalige betaling doen van 90 F ten gunste van de bouw van de school, die zou worden opgetrokken langs de Singel op een terrein dat zich uitstreckte tegen de hoeve van Joannes-Frans Schoofs. *'Wel te verstaan dat het door het fabriek afgestaan deel tot geen ander eynde zal mogen gebruyckt worden, het overige van de grond den kruisbogenraam zullende blijven in vollen eigendom tot liber van het kerkfabriek met alle plantagien daarop staende en zullende geplamt worden.* De kerkfabriek bleef dus in bezit van de rest van het 'raem' (09)

Toen in 1842 de bouwplannen van de school getekend waren, bleek dat tweederden van het voorste gedeelte langs de Singel diende voor de nieuwe school en het gemeentehuis en dat er slechts éénderde

overbleef voor de kerkfabriek.

Op zondag 03 april 1842 bleef de kerkraad behouden. Als kerkmeesters traden op: voorzitter Joannes-Frans Schoofs, secretaris Jean-Leonard Coelmont, schatbewaarder Jean Berebrouckx en als lid pastoor Winandus-Hendrik Vaes.

Daar de leden van de kerkraad zich bedrogen voelden bij de inplanting van de school, kloegen ze dat de lengte van het gebouw langs de straatzijde 20 m of 68 voet zou zijn. Volgens de kerkfabriek was dit te pretentieus voor een gemeente van amper 800 inwoners, Terstok niet inbegrepen. De leden ergerden zich dat er langs de Singel slechts een klein gedeelte voor hen overbleef. De pastoor moest dan nog jaarlijks 2 missen gratis lezen, zoals in de statuten stond.

Het volgend jaar, op zondag 02 april 1843, bleven dezelfde personen de kerkraad vormen. Alleen werd hoefsmid Jean Berebrouckx nu voorzitter. Frans Romsée werd kerkmeester in vervanging van J.-L.Coelmont en was nu schatbewaarder-secretaris.

Het gemeentebestuur liet na enkele maanden weten dat de geplande school toch langs de Singel zou gebouwd worden en dat de voorgevel 14 m zou innemen van het St-Jorisraam en 6 m van het oude genachtenhuis. De kerkfabriek kreeg een toegang of 'passage' naar het overblijvende deel langs de weg naar de beek, de huidige Singelstraat. Uiteindelijk kwam er een overeenkomst bij notaris Delgeur die op 18 juli 1843 ondertekend werd door beide partijen: de gemeente betaalde een jaarlijkse rente van 10 F en moest elk jaar 9 missen laten lezen in de parochiekerk.

Op 17 jan. 1844 zag de kerkfabriek af van een proces tegen Petrus Otten over de schuld uit 1836. We lezen: '*Deze deliberatie is aen den Borgmeester besteld geworden den 18 januarij 1844*' en werd nog dezelfde maand goedgekeurd door de gemeenteraad op 30 jan. 1844. Secretaris Petrus Otten beloofde in een brief dat hij 492,50 F zou betalen binnen een termijn van vijf jaar, jaarlijks met een vijfde deel en dit vanaf 1845. Ook de restanten van de achterstallige huren van woonhuis, weide en landerijen, zijnde 124,30 F zou hij vereffenen in 1844. Als pand stelde hij zijn salarissen: onderwijzer en secretaris.

Op 07 april 1844 werd de kerkraad weer vernieuwd. Van rechtswege zetelden pastoor Vaes en burgemeester Monville. Verder waren er voorzitter Petrus Roosen, secretaris J.L.Coelmont, schatbewaarder Frans Romsée en leden Joannes-Frans Schoofs en Jean Berebrouckx. Als kerkmeesters fungeerden: voorzitter Joannes-Frans Schoofs, secretaris Petrus Roosen, schatbewaarder Frans Romsée en als enig lid pastoor W.Vaes.

Petrus Otten gaf uiting van zijn goede voornemens en betaalde op 27 juli 1844 reeds een voorschot van 30 F op zijn huishuur. Op zondag 06 april 1845 werd de overleden smid-koster Jean Berebrouckx in de raad vervangen door Jan-Walter Daenen (10), '*kappelaelaen deezer gemeente*'. Ook in het college der kerkmeesters deed hij zijn intrede als secretaris naast voorzitter Petrus Roosen, schatbewaarder Frans Romsée en pastoor Vaes.

Op dinsdag 10 juni 1845 vond de pastoor dat het kerkgebouw te klein geworden was voor de 1.047 zielen die de parochie telde (11). Mogelijk bestond er een zekere afgunst over de bouwplannen van het gemeentebestuur, dat een gebouw met prestige in het dorpscentrum ging oprichten.

In een brief aan de provinciale overheid werd gemeld dat de gemeente 1.310 ha groot was met de enclaven Terstok en Kortebos inbegrepen; dat de geldelijke inkomsten te gering waren voor het onderhouden van een 'vicaire' (kapelaan) en dat deze voorheen steeds door de staat betaald werd. Dit vond de kerkraad maar normaal omdat veel kerkbezit vroeger verkocht werd ten voordele van de staat. Dit schrijven werd ondertekend door de leden van de kerkfabriek en de gemeenteraadsleden: Lambert Monville, Livin Dawans, Nicolas Wijnants en Willem-Peter Poelmans. De andere raadsleden, die niet ondertekenden waren: schepenen Egide Bels, schepenen Bartholomeus Moria en het raadslid uit Kortebos Arnold Abrahams.

Op de vergadering van zondag 05 april 1846 werd de overleden Monville vervangen door de nieuwe burgervader Bartholomé Moria. Voor de rest bleven de leden en de kerkmeesters dezelfde.

Er gebeurden weinig schokkende zaken, alleen schonken enkele bejaarde gegoede parochianen langs een notaris een stuk eigendom aan de kerk van Brustem in ruil voor jaargetijden en andere missen tot lafenis van hun ziel. Alzo droegen ze bij in de onkosten van de te verbouwen kerk.

Op zondag 04 april 1847 bleef de raad hetzelfde, maar als kerkmeester-voorzitter werd nu J.F.Schoofs aangeduid in vervanging van Petrus Roosen. De kerkrekening werd goedgekeurd: er was een batig saldo van 1.191,10 F.

Op zondag 03 okt. 1847 na het lof, beslistte de kerkraad dat geschonken goederen niet meer ten gunste zouden komen van het hospitaal of het Weldadigheidsbureau, maar dat ze aan het patrimonium van de kerkfabriek zouden toegevoegd worden. Zo werd er die dag een gift gedaan van 03a 51ca, gelegen te Groot-Gelmen en ten voordele van het Laurentiusaltaar in ruil voor 26 missen jaarlijks. Dit mogen we wel bestempelen als een kleine machtsgreep van pastoor Vaes, die lid was van beide bestuursraden. In feite was dit een overheveling van burgerlijk naar kerkelijk bezit. Maar in de ogen van de milde schenkers maakte dit weinig uit, vermits men ook '*den ermen van Brustem*' als een kerkelijke instelling aanzag. Een gift werd gewoonlijk gedaan ten voordele van de noodlijdenden met het inzicht zelf een soepele behandeling te krijgen in het hiernamaals en hiervoor werd beroep gedaan op de kerk om de nodige missen te lezen. De steun aan hulpbehoevenden was ook altijd langs de handen van de pastoor of door hem aangestelde armenmeesters gebeurd en dit in ruil voor het goed onderhouden van de christelijke geboden. Dat de pastoor nu ook voorzitter van het Weldadigheidsbureau was, maakte het voor de gewone dorpsmens eenvoudiger om te begrijpen dat de liefdadigheid alleen van de kerk kwam.

Zondag 02 april 1848 werd de 71-jarige Coelmont vervangen door Gillis Schoofs. De raad bestond nu uit:
-Voorzitter: Petrus Roosen, 80 j.

- Secretaris: Walter Daenen, 31 j.
- Schatbewaarder: Frans Romsée, 48 j.
- Leden: Joannes-Frans Schoofs, 80 j, en Gillis Schoofs, 62 j.
- Afgevaardigden van parochie en gemeente: pastoor Vaes, 52 j.
en burgemeester Moria, 48 j.

Als kerkmeesters traden op: voorzitter Joannes-Frans Schoofs, secretaris Petrus Roosen, schatbewaarder Frans Romsée en lid pastoor Winandus Vaes. Men boekte als gewone ontvangsten dat jaar slechts 2.883,96 F.

Op zaterdag 02 sept. 1848 werd een inventaris opgemaakt van de kerkklederen:

- zes witte, zeven rode, drie zwarte, drie groene en vier viollette kazuivels.
- ornamenten voor drie heren in het wit, rood en zwart.
- een witte, rode en zwarte koorkap.
- een rode en witte velum. (kelkkleedje)
- zes vespersdoeken.
- drie witte communicakleden en twee rode om er onder te zetten.
- zes zwarte koorrokken.
- vijf bonnetten van de kerk en één van mijnheer pastoor.
- vier rode Lieve Vrouwkleeders en vier witte mantels.
- twee witte Lieve Vrouwklederen en een groen.
- acht rokkelingen voor de kerkdienaars.
- twaalf handdoeken, goede en kwade.

Op maandag 25 okt. 1852 werd hieraan toegevoegd:

- een nieuwe stoel, een nieuwe beurs, een nieuw swart en een wit ornament.

Op zaterdag 22 okt. 1853 werd aangevuld met:

- twaalf corporalen. (doekje waar het H.Sacrament op rust).
- vierentwintig kelkdoeken.
- een nieuw ornament voor het koor.

Op zondag 05 april 1857 voegde men toe:

- een wit velum van gouden snaar. (dunne draad).
- een wit kassuyffel.
- drie koorrokken voor de missendienders.
- drie rokkelingen.
- drie koorrokken voor de priesters en kusters.
- drieentwintig kerkstoelen.

Op zondag 02 okt. 1859 noteerde men de nieuwe aanwinsten:

- twee nieuwe kronen; één voor Onze Lieve Vrouw en één voor het kindje Jezus, kostende 33 F.
- vier processielanternen, 30 F.
- een damasten vaen met flossen, 149,47 F.
- vier tinne kandelaren, 50 F.
- een koperen godslamp, 40 F.

Tijdens de vergadering van zondag 01 april 1849 werden weer dezelfde parochianen verkozen. Maar de overheid stelde vast dat er een vergissing was gebeurd met het tellen van de stemmen. Frans Romsée was niet wettig verkozen als kerkmeester; het moest kapelaan Walter Daenen geweest zijn.

De bisschop van Luik vond dat de kerkfabrieken in het algemeen te lang door dezelfde personen werden beheerd en stelde een vernieuwing voor. De Brustemse kerkbeheerders trokken zich weinig van deze wijze woorden aan. Op zondag 20 mei 1849 trad de 81-jarige Petrus

Roosen, af. Hij werd onmiddellijk herkozen. Nu herstelde men ook het onrecht en Walter Daenen werd kerkmeester-schatbewaarder.

Op 07 april 1850 werden Petrus Roosen, Gillis Schoofs en kapelaan Walter Daenen de kerkmeesters.

De kerkrekening had een batig saldo van 249,87 F. Het jachtrecht op de gronden van de kerkfabriek, gelegen in de gemeenten Brustem, Aalst en Zepperen, werden in december 1850 verpacht aan baron Karel de Pitteurs-Hiegaerts, burgemeester van Ordingen voor 30 F en dit voor de volgende negen jaar.

De regen bleef naar binnen sijpelen en op 05 jan. 1851 stond het kerkdak op de dagorde. Ook de zolders van de pastorie en kapelanie waren in slechte staat. Er werden 8 canadabomen ter waarde van 134 F gekapt en bewerkt door schrijnwerker Pieter-Arnold Schoofs uit de Tomstraat.

Met een pastoor en een kapelaan in de kerkraad en met het oog op de verbouwing van de kerk werd er natuurlijk aan geld gedacht. Op 02 febr. 1851 stuurde men een brief naar het 'armenbureau' van Klein-Gelmen. Het beneficium (een uit gunst geschonken post) van Sint-Eucherius was door hen belast met 104 missen per jaar. De kerkdiensten werden op tijd gelezen, maar de pacht van de 6 bonder 14 roeden, die hiervoor moest dienen, bleef achterwege. Ook het 'armenbureau' van Ordingen werd verwittigd dat het Sint-Niklaasaltaar belast was met 104 missen per jaar, die moesten betaald worden uit een rente van 5 bonder 15 roeden in het bezit van het 'armenbureau' van Ordingen. Maar deze organisatie hield het geld in haar schatkist. Het 'armenbureau' van Tienen werd in het Frans op de hoogte gebracht dat aan het altaar van Sint-Laurentius elk jaar 26 missen werden gelezen, maar dat men vergeten was de pacht van 3 bonder 18 roeden, in Groot-Gelmen gelegen, over te dragen.

Op zondag 06 april 1851 werd het kerkbestuur als volgt samengesteld:
-Voorzitter: Joannes-Frans Schoofs.
-Secretaris: Walter Daenen.
-Schatbewaarder: Frans Romsée.
-Leden: Gillis Schoofs en Petrus Roosen.
-Afgevaardigde van parochie en gemeente: pastoor Winandus Vaes en burgemeester Bartholomé Moria.

Bij de kerkmeesters werden naast pastoor Vaes aangesteld: 'president' Gillis Schoofs, secretaris Walter Daenen en schatbewaarder Frans Romsée.

In theorie had men een batig saldo van 2.423,97 F, maar niet alle beloofde schenkingen werden voldaan, zodat het overschot slechts 287,74 F bedroeg. Op 06 juli 1851 werden herstellingen uitgevoerd aan het timmerwerk en de zoldering van de kerk voor 1.300 F.

In 1852 op 04 april bleven dezelfde leden in de kerkfabriek, maar Petrus Roosen werd nu voorzitter. Die dag hakte men de knoop door. Daar de kerkzoldering toch moest verhoogd worden voor het nieuwe orgel en de ruimte te klein was om de parochianen degelijk te plaatsen op zon- en feestdagen, besloot men het kerkschip te verlengen en een nieuw koor te bouwen. De kosten werden geschat op 9.990

F. Maar er was niet gedacht aan vensterramen en ruiten, evenmin aan het lood- en zinkwerk.

In oktober 1852 begon men op het kerkhof de stenen te bakken. De openingen voor de '*fundatien of grondleggingen*' werden uitgegraven op eigen kosten. Na de ergste vrieskou begon metselaar Jacobus-Joseph Lacroix met het oprichten van de buitenmuren.

Een register '*bevattende alle betalingen die zullen gedaen worden of gedaen zijn voor het bouwen van de kerk*' (12) werd bijgehouden. Hieruit vernamen we dat baron de Pitteurs uit Ordingen, burgemeester en volksvertegenwoordiger, veel vervoer gratis deed, maar dat er iets moest betaald worden voor het verteer van de voerlieden in de herbergen.

Op 03 april 1853 werd kapelaan Walter Daenen voorzitter van de kerkfabriek, Gillis Schoofs secretaris en bleven Petrus Roosen, Frans Romsée en Joannes-Frans Schoofs leden. Pastoor Vaes en burgemeester Moria waren steeds van de partij. De kerkmeesters werden: P.Roosen, J.-F.Schoofs, F.Romsée en W.H.Vaes.

Op 16 nov. 1853 probeerde de kerkfabriek in een brief aan de gemeentelijke overheid het grondgebied van de parochie uit te breiden. Ze steunden zich op het feit dat Ordingen tot 1830 tot de parochie Brustem behoorde, dat het verste huis aan de kant van Ordingen slechts een kilometer van de kerk van Brustem verwijderd was en dat de kerkgangers, die tussen de twee kerken woonden, geregeld reeds naar Brustem kwamen omdat de wegen beter begaanbaar waren. Ook de begrafenissen hadden te Brustem plaats. Daar na de verbouwing de bidplaats ruimer zou zijn, stelden de kerkmeesters voor de parochie uit te breiden langs de kant van Ordingen, temeer daar de kerk aldaar zeer vervallen was. De gemeenteraad verwierp het voorstel.

François Bormans (13), 52 j, landbouwer en geleider van de postwagen, wonend op de Luikersteenweg-Hek in het 'Barierhuijs', werd op 02 april 1854 een nieuw lid. Voor het jaar 1854 zag de kerkraad er zo uit:

- Voorzitter: Gillis Schoofs.
- Secretaris: Walter Daenen.
- Schatbewaarder: Frans Romsée.
- Leden: Petrus Roosen en François Bormans.
- Afgevaardigden: W.H.Vaes en B.Moria.

Het college der kerkmeesters veranderde eveneens. Naast de pastoor zetelden president François Bormans, secretaris Petrus Roosen en schatbewaarder Walter Daenen.

Nieuw bloed in de zaak bracht nieuwe ideeën: men besloot een openbare verkoop te houden om de oude kerkmaterialen kwijt te geraken en de schatkist wat te spijzen. De bijna 800 blauwe vloerstenen werden geschat op 240 F, een partij oud hout zou 10 F moeten opbrengen en de oude kalk voortkomende van de afbraak van het oud metselwerk werd getaxeerd op 30 F. Mogelijk werden toen ook de oude arduinen grafstenen, die in de vloer lagen, te koop gesteld. In oktober 1853 werden landbouwgronden verkocht voor de som van 10.969 F. De nieuwbouw kwam reeds op 12.579,49 F.

Op 19 nov. 1854 overleed Frans Romsée. Hij was gemeenteraadslid, ontvanger-lid van het Weldadigheidsbureau, ontvanger-lid van de kerkfabriek. Wegens zijn belangrijke functie werd hij reeds op zondag 07 jan. 1855 vervangen door Godfried Loix de jonge (14), schoonzoon van Petrus Roosen, die op 01 april 1855 vervangen werd door Grégoire Ruysevelts (15)

De kerkraad bestond in 1855 uit:

- Voorzitter: Gillis Schoofs.
- Secretaris: kapelaan Walter Daenen.
- Schatbewaarder: Godfried Loix de jonge.
- Leden: François Bormans en Grégoire Ruysevelts.
- Afgevaardigden: pastoor Vaes en burgemeester Moria.

Bij de kerkmeesters werd Godfried Loix voorzitter, Grégoire Ruysevelts secretaris en Walter Daenen schatbewaarder. Pastoor Vaes bleef zoals altijd lid.

De jaargetijden kwamen in de mode en dit bracht geld in de lade. Een register vermeldde:

- Bartholomé Moria bestelde één voor Henricus de Gelmen en een ander voor hemzelf.
- Willem-Peter Poelmans liet jaargetijden lezen voor Eustachius en Pieter Colen, Cunegunde Entbrouck en ouders: Nicolas en Catharina Entbrouck.
- Weduwe Jan Loix bestelde eentje voor Joannes Neyls en vrouw.
- Peter-Willem Sweldens bestelde één voor Renier Valcks.
- Arnold Otten betaalde één voor een onbekende persoon: NN.
- P.Lambert Goffin gaf geld voor een eeuwige herdenking van Eustachius Streels.
- Weduwen Cruls en Elisabeth Vanherck lieten een jaargetijde lezen.
- De familie Schevenels bestelde een jaargetijde voor Eustachius Bollen, zijn vrouw en P.Collen den jongen.
- De erfgenamen Lambert Monville bestelden een jaargetijde voor hun vader.
- Laurens Smets betaalde voor Pieter Bax.
- Weduwe Pierre Sweldens liet nog een jaargetijde doen voor Jan Neyls, vrouw en kinderen.
- Gillis Berebrouckx, hoefsmid, bestelde een voor Christina Vanstraelen en voor Jean Berebrouckx, zijn ouders.
- Libert Schoofs liet Jan Daniels en Anna-Maria Schlingenen herdenken (16).
- Jan-Joseph Stas bestelde 3 jaargetijden: Willem de Stappers, Ludovicus de Stappers en kanunnik Robert-Gerard de Stappers.
- Pieter Christiaens liet bidden voor Johannes Loix, genaamd broeder Antoon. Ook liet hij 12 kleine missen lezen. Libert Schoofs bestelde een *"zingende misse voor de gulde van St-Georgius"* en daarbij nog een ander voor de afgestorvenen van de gilde.

Op 07 okt. 1855 ontving de kerkfabriek van Anna Beeken, jonge dochter, overleden te Brussel op 29 okt. 1853; van Henri Berebrouckx, overleden te Brussel op 27 nov. 1854 en van Frans Romsée, oud-ontvanger van de kerkfabriek 1837-1854, overleden te Brustem op 19 nov. 1854, de som van 500 F voor een gezongen jaargetijde. Hiervan moest 3 F betaald worden aan de pastoor en 0,90 F aan de koster en zanger. Daar Frans Romsée een

jaargetijde "met den orgel" besteld had, moest er jaarlijks 0,60 F aan de orgelist en 0,30 F aan de orgeltrapper gegeven worden.

De ruwbouw van de kerk, begonnen in oktober 1852, was bijna voltooid toen Gaspard Cruls "tinnegieter" uit St-Truiden op 04 nov. 1855 zijn rekening aanbood:

" Voor de kerk:

1.-A. 207 voeten zinkegoot nr.14 aen 65 centimen = 134,55 F
B. 4 buizen ieder lang 26 voeten zamen 104 voeten
nr.12 aen 50 centimen = 52 F

Voor het koor:

2.-C. 89 voeten zinke gooten nr.14 aen 65 centimen = 57,85 F
D. 2 buizen ieder lang 28 voeten zamen 56 voeten
nr.12 aen 50 centimen = 28 F

Voor de sacristijnen:

3.-E. 91 voeten zinke goot nr.14 aen 65 centimen = 59,15 F
F. 4 buizen ieder lang 12 voeten zamen 48 voeten
nr.12 aen 50 centimen = 24 F

355,55 F

betaelbaar den eersten january 1800 zeven en vijftig.

De kerkraad veranderde weinig in 1856: Marcel Goffin (17) en Jacobus Vigoureux (18) kwamen terwijl Gillis Schoofs en Walter Daenen verdwenen. De pastoor ontving een "supplement op zijn traktement", zijnde 600 F.

De kerkfabriek ging op zoek naar geld. Een opsomming van de kaprijpe bomen werd gemaakt:

-in het "langbemken langs de Hoogbeek" en zo voorts langs "de armenweide" stonden 327 bomen.

-in het "langbemken naer de kasteelkant" en in de weide aan de kapel stonden 430 bomen.

-in het "blok" (weide) der kapel: 27 bomen.

Verder groeiden er nog een groot aantal bomen 'aen den Borne' en op den 'Beekant achter de pastorie'. Ook te Nerum in de Kapelweide en in de weide in huur bij Daenen werden de canada's geteld. Men kwam op een totaal van 1.922 volwassen bomen. Ze werden verkocht ten bate van het vernieuwde kerkgebouw. In 1861 sloot de rekening toch nog met een tekort van 397,25 F.

In de nieuwe kerk werden ook stoelen en banken geplaatst en de nodige versiering aangebracht.

Op 06 april 1862 werd Jean-Jacques Bormans (19), ontvanger in vervanging van zijn halfbroer François Bormans, overleden op 03 dec. 1861. Marcel Goffin, burgemeester geworden op 08 okt. 1861, werd dus van rechtswege lid van de kerkfabriek.

In 1862 waren er als gewone ontvangsten: 226,52 F in renten en 2.803,43 F in pachten. De opbrengst van bidstoelen en -banken bedroeg 2,89 F, de offerbussen en collecten brachten 71,50 F op, de begrafenissen 53,50 F en de jachtrechten 44,26 F. Per dag werden er drie missen gelezen, door pastoor Vaes en kapelaan Cuvelier.

Pieter-Jean Berebrouckx (20) uit de Geelstraat, koster en smid, bracht een rekening binnen van *'bessemen en wasdoeken gedurende het jaar 1862'* voor 5,86 F. Pastoor Vaes telde 50 F voor het werk dat zijn meid had met het bleken van het lijnwaad tijdens het jaar 1862.

In 1864 werd de kerkraad pas op 30 april samengesteld. Naast pastoor Vaes en burgemeester Goffin vonden we ook de namen van Jacobus Vigoureux, Willem-Peter Poelmans, Jacobus Bormans, Grégoire Ruysevelts en opnieuw Walter Daenen.

De kaarsen werden gekocht bij *Vanhoren-Groven 'In de roos'*, op de Grote Markt 20. Dit was een *'fabrikant van wassen keerssen, flambouwen, spinlicht en altaarsbrood'*. Voor 16,86 F wierook werd aangeschaft bij apotheker Arnoldus Warnots uit de Brustemstraat te St-Truiden. De Gezusters Van Rutten, winkeliersters te St-Truiden leverden nachtlichten en olie voor 52,56 F. Bij Daenen te Rijkel werd *'1/6 stuk witten bordeau'* voor miswijn gekocht voor 44,23 F. Lafosse van St-Truiden leverde een nieuw klokzeel voor 6 F. Koster-smid Pieter Berebrouckx telde 35 F voor het schoonmaken van de kerk, 150 F voor zijn *'traktement'*, 30 F voor de zangers en 50 F als organist. Als smid had hij ijzerwerk geleverd voor 8,62 F, vier haken, met een gewicht van 4 kilo, op het dak van de kerk geplaatst voor 6,30 F; een slot en een ijzer gezet op de communiebank voor 0,50 F; een slot gerepareerd aan de kerkdeur 0,30 F; *'eene sleutel gemaakt en eene gerepareerd'* voor 0,62 F en een slot hersteld in de pastorie 0,30 F. Het *'traktement'* van kapelaan Cuvelier bedroeg 137,50 F per trimester. Vanaf oktober 1862 fungeerde kapelaan Marcel Vreven.

Philip Schoofs (21) was de orgeltrapper en verdiende 25 F per jaar. Hij en koster Pieter-Jean Berebrouckx kregen 40 F om een jaar lang de klokken te luiden. Ook Gillis Pirlot (22), de *'kruysdrager'* kreeg 8 F en de kerkdienaars 10 F. Voor het lezen van de jaargetijden ontving pastoor Vaes 271,97 F. De kapelaan verzorgde de 264 missen van de kapelanie en 104 missen van het benificie van St.-Eucherius en kreeg hiervoor 92 F per trimester. Pastoor Vaes kreeg nog eens 237 F voor 237 gefundeerde missen.

Dinsdag 13 aug. 1867 overleed pastoor Winandus Vaes. Parochie, kerkfabriek en Weldadigheidsbureau verloren hierdoor hun voorname medewerker. Hij werd begraven aan de rechterkant naast zijn verbouwde kerk. Zijn opvolger was de 50-jarige Louis Bla- vier. Samen met hem deed ook Ernest de Pitteurs-Hiegaerts zijn intrede in de kerkfabriek. In 1870 kwam Alphonse Loix (23) in de raad en in 1871 Michel Londoiz (24). De kerkraad in 1874 zag er als volgt uit: pastoor Jean Blavier, burgemeester Ernest de Pitteurs-Hiegaerts, Grégoire Ruysevelts, Alphonse Loix, Jacobus Bormans en Michel Londoiz.

In 1880 had een grondige opknapbeurt van de St-Eucheriuskapel plaats onder leiding van architect August Van Assche.

Gertrude Vanden Putte, in leven landbouwster op *'De Oude Piepel'* en daarna op *'De Nieuwe Piepel'*, weduwe van Joannes-Melchior Loix sedert 1823, weduwe van Willem Coelmont sedert 1830, weduwe van Bartholomé Moria sedert 1865, had in 1880 een testament

achtergelaten bij notaris Constant Delgeur. Zij schonk aan de kerk van Brustem de som van 300 F voor een altijddurend jaarge-tijde. Elk jaar verdeelde zij hiervoor: 3 F aan de pastoor, 90 ct aan de koster, 60 ct aan de 'organist' of orgelspeler en aan de orgeltrapper 50 ct. Dit was een uitgave van 5 F. Tegen 3,5% bedroeg de jaarlijkse intrest van 300 F 11,50 F of een overschot van 6 F. De gift werd dus aanvaard, omdat ze voordelig was voor de kerkfabriek.

In 1881 werd Joannes Sweldens (25) opgenomen in de kerkfabriekraad. In 1882 overleed Jacobus Bormans en werd vervangen door Pieter Schoofs-Loix (26) uit de Tomstraat, die ook kerkmeester werd.

Een grondruil tussen de kerkfabriek en de gemeente had plaats op 06 jan. 1889. Perceel A360b, 8a 40ca, achter de school gelegen en eertijds een deel van het kruisboogschuttersraam zou nu dienen als speelplaats voor de kinderen. Er werd ook een plaats voorzien voor de 'construction d'installation d'aisances' of voor het bouwen van 'gemakken'. De kerkfabriek ontving een deel van perceel A332, een driehoekig stuk boomgaard (57 x 16,50 m) langs de Burchtgracht en naast het kerkhof gelegen.

In 1888 op 01 april was de kerkraad samengesteld uit:

Voorzitter: Alphonse Loix, lid sedert 1870.

Secretaris: Michel Londoiz, lid sedert 1871.

Ontvanger : Joannes Sweldens, lid sedert 1881.

Leden : Pieter Schoofs, lid sedert 1884.

Grégoire Ruyssevelts, lid sedert 1885.

Pastoor : Jean-Louis Blavier.

Burgem. : Ernest de Pitteurs-Hiegaerts.

De kerkmeesters waren: Grégoire Ruyssevelts, Michel Londoiz, Joannes Sweldens en Jean-Louis Blavier.

In juli 1889 was er een 'deficit' van 7.585,07 F wegens 'de ake-
lige landbouwtoestand, onmogelijk de schuldenaars tot betaling te dwingen, zonder wanorde in de gemeente tot stand te brengen'. De leden van de kerkfabriek besloten een lening aan te gaan bij een particulier: Marcellin Vandionant, zilversmid te St-Truiden. Er zou 5.000 F geleend worden tegen 4,25% intrest, de looptijd zou 15 jaar duren met jaarlijkse afkortingen van 500 F.

Op 03 april 1892 bleef de kerkfabriek hetzelfde maar de kerkmeesters werden: Michel Londoiz, Joannes Sweldens, Pietre Schoofs en Jean-Louis Blavier.

In december 1893 overleed Grégoire Ruyssevelts, die lid was sedert 1855.

In 1897 werden Alfons Ruppel en pastoor Pieter-Joannes Dols bijgevoegd:

Voorzitter: Michel Londoiz.

Secretaris: Alphonse Loix.

Ontvanger : Pieter Schoofs.

Leden : Joannes Sweldens en Alfons Loix.

Pastoor : Pieter-Joannes Dols.

Burgem. : Ernest de Pitteurs-Hiegaerts.

Kerkmeesters waren: Michel Londo, Alfons Ruppel, Pieter Schoofs en Pieter-Joannes Dols.

In 1915 maakten deel uit van de kerkfabriek:

Voorzitter: Thomas Noben.

Secretaris: Alfons Ruppel.

Ontvanger : Pieter Schoofs.

Leden : Edmond Loix en Odilon Londo.

Pastoor : Emiel Spaas.

Burgem. : Jozef Poelmans.

Kerkmeesters waren: Thomas Noben, Alfons Ruppel, Odilon Londo en pastoor Emiel Spaas.

In 1918 werd Domien Knaepen verkozen.

VII.A.08. **De Kerkfabriek**

Bronnen.

- 01.-R.A.H.-Gemeente Brustem-kerkarchief nr.58.
- 02.-Na het overlijden van Lambert Monville in 1845 had de gemeenteraad een subsidie van 80 F voor een grafmonument gestemd. De overige kosten werden door de raadsleden persoonlijk bijgepast. Deze nagedachtenis op het kerkhof die een eeuwigdurend karakter had, is verdwenen.
- 03.-Libens Jean senior.- °25.10.1753-+Br.17.02.1838.
 - z.v. Arnold Libens, °1720 en Catharine Schoofs, °1718.
 - huwde op 31.01.1779 met Maria-Christina Leemans, °1753-+15.03.1824, d.v. koster Jan Leemans en Anna-Maria Motmans.
 - vader van:
 - Arnold, Joannes, (x 1835 Martina Leemans), Johanna-Catharina, Anna-Maria, (x Willem Butjens), Maria-Gertrude, Joseph, (x Gertrude Steuckers, wed.v. Daniel Briers).
 - tijdens de Franse periode *'adjoit municipal'*.
 - kleermaker en later handwerker.
 - lid van de St-Jorisschuttersgilde, laatste deken in 1780.
 - woonde dicht bij het kruisbogenraam.
- 04.-R.A.H.-Gemeente Brustem-Parochie nr.137.
 - 'Proces tegen de gemeente over het bezit van de plaats de Kruisbogenraam 1841-1843'*.
- 05.-*'een hoogte van de oude tijd'* was waarschijnlijk een deel van de vroegere omwalling van de burcht.
- 06.-Het houden van een duiventil was een voorrecht voor geestelijken en grote boerderijen.
- 07.-Dit was de nu verdwenen weg tussen de gracht rond de grote burchttoren en de pastoorstuin.
- 08.-Kempeneers Jan-Trudo.- °ST.22.11.1799.
 - nat.z.v. Maria Kempeneers, +Hoeleden.
 - huwde op 22.10.1831 met Joanna-Maria Briers, Br.°29.10.1810, d.v. Sebastiaan Briers en Emerentia Derwael.
 - vader van:
 - Cornelis, Joanna-Bertilialia en Laurentius.
 - woonde in de Kasteelstraat.
- 09.-Dit goed, perceel A360b, 08a 40ca groot, werd op 06.01.1889 mits een opleg van 101,20 F geruimd tegen een driehoekige strook grond naast perceel A332 achter de kerk, 04a 70ca groot. Thans in gebruik als kerkhof.
- 10.-Daenen Jan-Walter.- °Bilzen 11.07.1817.
 - kapelaan te Brustem vanaf 1844, met woonplaats op Kapelhof in 1846.
- 11.-De leden van de kerkfabriek telden 800 inwoners voor Brustem in 1842 en ze vonden daarom de school te groots

- opgevat. Drie jaar later in 1845 telden zij 1.047 zielen in de parochie en was de kerk te klein.
- 12.-R.A.H.-Gemeente Brustem-kerkarchief: *'Register bevattende alle betalingen die zullen gedaen worden of gedaen zijn voor het bouwen van de kerk'*.
- 13.-Bormans François.- Br.°12.11.1801-+03.12.1861.
 -z.v. Henri-Jacobus Bormans en zijn eerste echtgenote Johanna-Barbara Moria, °Br.24.07.1771-+03.12.1801, d.v. Gerard Moria en Catharina Pexsters.
 -echtvg. op 20.04.1843 van Maria-Anna Van Ormelingen, Br.°10.12.1805-+02.07.1844, d.v. Simon Van Ormelingen en Anna-Catharina Reweghs, die in het Barrierhuis woonden.
 -nadien huwde hij met Elisabeth Strauven, °Mech.-Bovel.
 -vader van:
 -Henricus-Jacobus, (x 1864 Marie-Agnes-Amelia Loix).
 -lid Weldadigheidsbureau: 23.11.1853-1861.
 -geleider van de postwagen en in 1843 herbergier.
- 14.-Loix Godfried de jonge.- Br.°10.01.1783-+10.06.1870.
 -z.v. Godfried Loix de oude en Joanna-Gertrudis Lammens.
 -huwde op 14.01.1829 met Anna-Maria Roosen, Br.°18.11.1808-+06.10.1884, d.v. Petrus Roosen en Anna-Maria Fransis.
 -vader van:
 -Maria-Theresia, Alphonse-Hubert, Clara, Anna-Maria-Hubertina, Anna-Maria-Celestina, Joannes-Aloysius, Joseph-Edmond.
 -raadslid: 1864-1870; lid Weldadigheidsbureau: 1823-1833.
 -in 1843 ingeschreven als landeigenaar in de Kogelsteeg.
- 15.-Ruysevelts Grégoire.- Br.°10.05.1817-+30.12.1893.
 -z.v. Hendrik Ruysevelts en Maria Eggen.
 -huwde op 06.02.1851 te Aalst met Barbara Coelmont, °Aalst 1823-+Br.16.03.1897.
 -vader van:
 -Louis-Henri, Maria-Thérèse, Maria, Paulina, Maria-Barbara-Paulina, (x Arnold Bijloos).
 -gemeenteraadslid: 1846-1848.
 -lid Weldadigheidsbureau: 1851-1859; lid kerkfabriek: 1855.
 -landbouwer op de Romeinseweg nr.79.
- 16.-Daniels Joes, °1717 en Anna-Maria Slengers (Schlingenen), °1727 stonden in 1763 in de bevolkingslijst van de pastoor vermeld als *'arme mensen en ziek'*.
- 17.-Goffin Marcel-Norbert.- °Aalst 13.04.1829-+Br.01.06.1890.
 -z.v. Henricus Goffin en Anna-Maria Raymaekers.
 -huwde op 21.11.1849 te Aalst met Joanna-Carolina-Gertrudis Eggen, °Aalst 08.02.1828-+Br.19.07.1905.
 -vader van:
 -Maria-Catharina, Antoinette-Maria-Catharina-Pelagia, (x Theophile-Philip-Isidore Sproelants), Maria-Gertrudis-Pelagie, ongeh., Maria-Dorothea+, Anna-Melanie+, Milania-Maria-Anna-Juliana, (x Lambert-Joseph Darms), Maria-Paulina, Petrus-Joannes-Hendrik, (x Catharina Raymaekers), Anna-Maria-Philomena-Eugenia (x Willem-Lambert Gielen,), Maria-Catharina-Seraphina, Maria-Theresia-Hortensia+, Jacobus-Robert-Joseph, (x Antonia Knaepen, xx Amelia Schoofs), Maria-Eleonora, Maria-Ida-Florentina, Marie-Leontine (x Eug. Suray), Frédéric-Felix-Arthur.

- raadslid 1858-1861, burgemeester 1861-1864 en 1867-1872.
 - landbouwer op een hoeve op de Luikersteenweg-Hek.
- 18.-Vigoureux Henri-Jacobus.- °ST.22.01.1797.
- z.v. Boudewijn Vigoureux en Marie Vanheer.
 - huwde met Marie-Cécile Monville, °Br.23.02.1806, d.v. Lambert Monville.
 - vader van:
 - Marie-Augusta-Pauline, Jean-Antoine en Marie-Jeanne.
 - kwam in Brustem op de Luikersteenweg wonen op 14.12.1850
- 19.-Bormans Jean-Jacques.- Br.°07.02.1806-+10.10.1882.
- z.v. Henri-Jacobus Bormans en diens tweede echtg. Anna-Maria Grauls.
 - huwde met Maria-Catharina Tits.
 - vader van:
 - Maria-Georgius, °Br.29.12.1847.
 - Anna-Maria-Elisabeth, °Br.03.10.1849.
 - nam de Ankerswinning van zijn vader over op Bruksken.
 - raadslid:1848-1882+; Weldadigheid: 26.05.1870-1882+.
 - ontvanger kerkfabriek: 1862; schoolraad.
 - werd algemeen 'Jacobus' genaamd.
- 20.-Berebrouckx Pieter-Jean.- Br.°18.03.1810-+07.10.1868.
- z.v. Jean Berebrouckx en Marie-Gertrude Beeken.
 - huwde in 1835 met Maria-Catharina-Josepha Schoofs, °Br.23.11.1810-+15.03.1895, d.v. Jan Schoofs, Br.°1773-+1861, en Maria-Cecilea Robeijns, °Ord.1771-+Br.1848, radenmaker en herbergier op het Dorpsplein.
 - koster en smid in de Geelstraat 133 vanaf 1844.
- 21.-Schoofs Philippus.- Br.°31.10.1816-+14.04.1867.
- z.v. Joannes-Frans Schoofs en Marie-Agnes Grossaerts.
 - huwde op 01.12.1843 met Maria-Joanna Van Ormelingen, Br.°01.09.1822-+28.04.1856, d.v. Willem Van Ormelingen en Catharina Groven.
 - vader van vijf kinderen.
 - huwde op 26.01.1859 met Catharina Kellens, °Rijkhoven 13.08.1819.
 - vader van twee kinderen.
- 22.-Pirlot Gillis.- °Marlinne 05.01.1816.
- echtgv. Josephina Dams, °Br.22.06.1821-+15.08.1892, d.v. Joannes Dams, Br.°1780-+1854, kleermaker in de Plasstraat en Maria-Ida Schoofs, Br.°1782.
 - vader van vier kinderen.
 - doodskistenmaker in de Varkenstraat 88bis.
- 23.-Loix Alphonse
24. Londoos Michel-Frans.- °Korsworm 15.02.1826-+Br.25.04.1899.
- z.v. Eg.-Joseph Londoos en Anna-Maria Matho.
 - raadslid: 1885-1899
- 25.-Sweldens Joannes.- Br.°20.05.1824-+03.12.1910.
- z.v. Pierre Sweldens en Maria-Catharina Otten.
 - huwde in 1875 met Maria-Felicita Feijtmans, Br.26.03.1841-+17.12.1889, d.v. Petrus Feijtmans en van Maria-Anna Lindekens, °Halle-Booi. 1805.
 - vader van:
 - Hubert-Remi, (x Herminne Lammens), Julianus, (x Julie Schoofs), Cordelina, (x August Groffi), Irma, (x Jos Ot-

- Otten), Amanda, +.
-raadslid 1861-1887, schepen 189-1907, burgemeester 1908-1910+; landbouwer aan de Singel.
- 26.-Schoofs Pieter-Arnold.- Br.°11.04.1828-+31.10.1907.
-z.v. Hendrik Schoofs en M-Cath. Van Ormelingen.
-huwde op 28.07.1873 met Anna-Maria-Theresia Loix, Br.°13.05.1836-+31.05.1902, d.v. Jan Loix en Joanna-Maria Schoofs.
-vader van :
-Henri-Emmanuel-Emile, °Br.23.10.1874 (x Maria Gemis).
-Joannes-Robert, Br.°27.11.1875 (x Josepha Beboutte).
-Maria-Joanna, °Br.14.02.1877 (x Lod.-Jozef-Joris Butjens).
-Alphonse-Victor, Br.°22.06.1878 (x M-Louisa-Irma Londoiz)
-raadslid 1872-1887, schepen 1888-1895, burgem.1903-1907
-Tomstraat 6bis2, wagenmaker.
27. Ruppel Alfons.- °Br.21.10.1843-+Nijvel 02.07.1929.
-z.v. Lambert Ruppel, hoefsmid en Anna-Maria Reynaers.
-huwde met Elisabeth Prenau.
-vader van vier kinderen.